

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/18

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/8588

Karar No. 2022/8979

Tarihi: 13.09.2022

- İŞ GÜVENCESİ KAPSAMI DIŞINDA KALAN İŞVEREN VEKİLLERİ
- İŞLETMENİN BÜTÜNÜNÜ SEVK VE İDARE EDEN İŞVEREN VEKİLLERİ İLE YARDIMCILARININ İŞ GÜVENCESİ HÜKÜMLERİNİN DIŞINDA OLDUĞU
- İŞVEREN VEKİLİ KONUMUNUN BELİRLENMESİNDE KULLANILAN UNVANIN YETERLİ OLMADIĞI
- TEMSİL YETKİSİNİN VERİLİP VERİLMEYİŞİ VE İŞLETMENİN BÜTÜNÜNÜ YÖNETİP YÖNETMESİNE GÖRE İŞ GÜVENCESİ KAPSAMINA GİRİP GİRMEYİŞİNİN BELİRLENECEĞİ

ÖZETİ: İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekilleri herşeyden önce, işletmenin bütününü sevk ve idare eden işveren vekilleri ile yardımcıları olduğuna göre işletmenin tümünü yöneten genel müdürler ile yardımcıları iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacaktır. Ancak işyerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı unvanının kullanılması tek başına iş güvencesi kapsamı dışında bulunma sonucunu doğurmaz. Önemli olan, kendisine temsil yetkisi verilip verilmediği ve işletmenin bütününü yönetip yönetmediğidir; bu hususta görev tanımı ve konumuna bakmak gerekir.

Somut uyuşmazlıkta; davalı Şirketin ibraz edilen kayıtlar ile organizasyon şemasına göre her iki davacının da işletme düzeyinde işletmenin bütününü sevk ve idare eden işveren vekili durumundaki Ülkeler Operasyon Direktörü (COO) M. G'e bağlı çalıştıkları,

davacıların davalı Şirkette uluslararası global finans ve mali işler direktörü ve uluslararası global insan kaynakları direktörü olarak Ülkeler Operasyon Direktörü M. G'in yardımcısı olarak görev yaptıkları, davacıların çalıştıkları pozisyon bakımından "işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili yardımcısı" durumunda olduklarından iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacakları açıktır.

DAVA: Başvurucu vekili dilekçesinde; müvekkili Şirketin uluslararası taşımacılık faaliyeti ile iştigal ettiğini, yapılan işin niteliği itibarı ile birden fazla ülkeyi ilgilendirdiğini, bu nedenle altı ayrı ülkede altı ayrı şirketten oluşan bir iş organizasyonu olarak faaliyette bulunulduğunu, tüm şirketlerin sahibi ve tek ortağının aynı şahıs olduğunu ve bu kişinin işveren vekili olmadığını, altı ayrı ülkedeki altı ayrı şirketin ayrı ayrı genel müdürleri olduğunu, müvekkili Şirketin iş organizasyonuna göre bu ülke genel müdürlerini sevk ve idare eden pozisyonun ülkeler operasyon direktörü (COO) olduğunu, başvuru konusu İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi tarafından incelenen dosyanın davacısı işçinin, davalı Şirkette uluslararası global finans ve mali işler direktörü olarak görev yaptığını, davacının işe iade davasının İlk Derece Mahkemesince işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili yardımcısı olduğu gerekçesi ile reddine dair hükme karşı yapılan istinaf başvurusunun, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi tarafından esastan reddine karar verildiğini, davalı Şirkette uluslararası global insan kaynakları direktörü olarak görev yapan davacı işçinin işe iade davasının ise İlk Derece Mahkemesince kabulüne karar verildiğini, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesi tarafından esastan reddine hükmedildiğini, her iki davacının da aynı düzeyde yetkileri olan, aynı ücreti alan ve görevleri itibarı ile işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili yardımcısı olduğunu, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi kararına göre İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin kararının hatalı ve hukuk güvenliği ilkesine aykırı olduğunu belirterek 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un (5235 sayılı Kanun) 35 inci maddesinin birinci fıkrasının (3) üncü bendinde yer alan düzenleme uyarınca İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. ve 27. Hukuk Dairelerinin işveren vekilliği konumunun değerlendirilmesindeki çelişkili uygulamalarının giderilmesini talep etmiştir.

II. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 10.06.2022 tarihli ve 2022/37 Esas sayılı kararında;

"...

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesinin 7.7.2021 gün, 2021/830-2021/1439 sayılı kararı ile, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Daire Başkanlığı'nın 09.12.2021 tarih 2021/1474 esas- 2021/2590 Kararları arasında " her iki dosyanın da davacılarından Ahmet GÜLGÖR'ün iş yerinde uluslararası finans ve mali işler direktörü /CFO olarak yönetim kurulu ve şirket sahibine bağlı olarak görev yaptığı, davacıardan Gülgün TEKİNDUR'un ise davalı iş yerinde İK direktörü olarak istihdam edildiği,

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi'nce, kararın davalı vekilince istinaf edilmesi üzerine, davacının iş veren vekili olup olmadığı hususunda kararın ortadan kaldırılarak Mahkemesine gönderildiği, Mahkemece yeniden yapılan inceleme neticesinde davacı Ahmet GÜLGÖR'ün iş veren vekili olması sebebiyle açılan işe iade davasının dava şartı yokluğu sebebiyle reddine karar verildiği, Dairece bu kararın istinafı ile ilgili kesin olarak esastan red kararı verildiği,

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesi'nce, kararın davalı vekilince istinaf edilmesi üzerine, davalının istinaf başvurusunun davacının iş veren vekili olup olmadığı hususu değerlendirilmeksizin HMK 353/1-b.1 madde gereğince esastan reddine dair kesin olmak üzere karar verildiği,

Böylelikle her iki Daire arasında, davacıların iş veren vekili olup olmadığı hususlarında yapılan değerlendirmelerin çelişkili ve farklı olduğu,

Başkanlar Kurulunda yapılan görüşmeden sonra, tüm kurul üyelerince yapılan oylama neticesinde; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi'nin 7.7.2021 gün, 2021/830 esas-2021/1439 sayılı kararına yönelik görüşü kurulca benimsenip, Kurulun yukarıdaki görüşü ile birlikte çıkan görüş ayrılığının giderilmesi açısından dosyanın 5235 sayılı yasanın 35/3 maddesi gereğince Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Başkanlığı'na gönderilmesine, Oy çokluğu ile kesin olarak ..." karar verilmiştir.

III. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesinin 07.07.2021 tarihli ve 2021/830 Esas, 2021/1439 Karar Sayılı Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davacı işçinin, davalı işveren bünyesinde uluslararası finans ve mali işler direktörü sıfatı ile çalıştığı sırada iş sözleşmesinin feshin son çare olması ilkesi gözetilmeden feshedildiğinden bahisle feshin geçersizliğine ve davacının işe iadesine karar verilmesini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince; "...Uluslararası nitelikteki davalı şirkette, Operasyondan Sorumlu Üst Düzey Yönetici (COO) ye (Ülkeler Operasyon Direktörü) işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili durumundadır. Davalı şirketin Global Strateji Yönetimi birimini de oluşturan tüm uluslararası direktörlük pozisyonları ise işveren vekili yardımcısı durumundadır. Davacı Uluslararası Finans ve Mali İşler Direktörü olarak Operasyondan Sorumlu Üst Düzey Yönetici (COO) ye (Ülkeler Operasyon Direktörü) bağlı olarak çalışmaktadır. Bu durumda Ülkeler Operasyon Direktörünün yardımcılarında biri olarak görev yapan

davacı, pozisyonu bakımından "işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili yardımcısı" durumundadır..." gerekçesi ile davanın reddine karar verildiği, İlk Derece Mahkemesi kararının davacı vekili tarafından süresinde istinaf edilmesi üzerine yapılan incelemede; davacının yönetim kurulu ve şirket sahibine bağlı olarak görev yaptığı, iş sözleşmesinde raporlama yapacağını belirtildiği, davacının uluslararası muhasebe ve finans müdürü sıfatı ile doğrudan Ülkeler Operasyon Direktörü (COO) M. G'e bağlı olarak görev yaptığı, bu durumda davacının iş güvencesi hükümlerinden yararlanmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) inci alt bendi gereğince esastan reddine dair kesin olmak üzere karar verilmiştir.

B. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin 09.12.2021 tarihli ve 2021/1474 Esas, 2021/2590 Karar Sayılı Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"... İşe iade davası için önkoşullar olarak davanın fesih bildiriminden itibaren bir aylık süre içinde arabulucuya başvurulduğu, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren iki haftalık süre içerisinde dava açıldığı, SGK kayıtlarına göre fesih tarihi itibarıyla davalı işletmenin otuzun üzerinde işçi çalıştırdığı, davacının kıdeminin 6 aydan fazla olduğu, davacının iş güvencesi kapsamı dışında kalan işveren vekili veya yardımcısı konumunda olmadığı ve kıdeminin altı aydan fazla olduğu hususları sabittir.

... İlk derece mahkemesince yapılan yargılama ve toplanan deliller alınan bilirkişi raporu incelendiğinde; davacının sözleşmesinin işletmesel sebeple sona erdirildiği, küçülmeye gidildiği, davalı tarafça norm kadro çalışması yapıldığına dair herhangi bir delilin dosyaya sunulmadığı, personel sayısının azaltılması haricinde başkaca önlem alınıp alınmadığının, alındı ise ne tür önlemler alındığını gösterir herhangi bir delilin dosya kapsamında olmadığı, davacının iş yerinde başka bir yerde istihdam edilip edilemeyeceğine dair herhangi bir delilin de dosya kapsamında olmadığı, davalı işveren tarafından feshin kaçınılmaz olduğunun da ispat edilemediği, davalı tarafça yapılan feshin geçersiz olduğu İlk Derece Mahkemesinin feshin geçersiz olduğuna ilişkin kabulünde bir isabetsizlik bulunmadığı tespit edilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının Dairemizce de benimsenmiş maddi deliller ve hukuksal gerekçelere dayandığı anlaşılacakla tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kuralları ile incelenen İlk Derece Mahkemesi kararında yazılı gerekçelere göre, davalı vekilinin ileri sürdüğü itirazlar yerinde bulunmamış ve istinaf başvurularının aşağıdaki şekilde reddine ..." karar verilmiştir.

IV. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık

Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairelerinin yukarıda açıklanan kesin nitelikteki kararları arasındaki uyumsuzluk; davacıların işveren vekili yardımcısı ve

dolayısıyla iş güvencesi hükümleri kapsamında olup olmadıkları noktasında toplanmaktadır.

B. İlgili Hukuk

1. Bölge adliye mahkemelerinin benzer olaylarda kesin nitelikteki kararları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi isteminin hukuki dayanağı, 5235 sayılı Kanun'un 35 inci maddesinde yer alan düzenlemedir.

2. 5235 sayılı Kanun'un 35 inci maddesinin birinci fıkrasının (3) üncü bendinde yer alan düzenlemeye göre; “Re'sen veya bölge adliye mahkemesinin ilgili hukuk veya ceza dairesinin ya da Cumhuriyet başsavcısının, Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa göre istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların, benzer olaylarda bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında ya da bu mahkeme ile başka bir bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında uyumsuzluk bulunması hâlinde bu uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, kendi görüşlerini de ekleyerek Yargıtaydan bu konuda bir karar verilmesini istemek” bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

3. 5235 sayılı Kanun'un 35 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre ise;

“(3) numaralı bende göre yapılacak istemler, ceza davalarında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, hukuk davalarında ise ilgili hukuk dairesine iletilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı uyumsuzluk bulunduğu kanaat getirmesi durumunda ilgili ceza dairesinden bir karar verilmesini talep eder. Uyumsuzluğun giderilmesine ilişkin olarak dairece bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.”

4. 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 18 inci maddesi uyarınca işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilmesi işçinin işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları veya işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekili konumunda bulunmaması gerekir.

C. Değerlendirme

1. İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekilleri herşeyden önce, işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri ile yardımcıları olduğuna göre işletmenin tümünü yöneten genel müdürler ile yardımcıları iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacaktır. Ancak işyerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı unvanının kullanılması tek başına iş güvencesi kapsamı dışında bulunma sonucunu doğurmaz. Önemli olan, kendisine temsil yetkisi verilip verilmediği ve işletmenin bütününe yönetip yönetmediğidir; bu hususta görev tanımı ve konumuna bakmak gerekir.

2. Somut uyumsuzlukta; davalı Şirketin ibraz edilen kayıtlar ile organizasyon şemasına göre her iki davacının da işletme düzeyinde işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili durumundaki Ülkeler Operasyon Direktörü (COO) M. G'e bağlı çalıştıkları, davacıların davalı Şirkette uluslararası global finans ve mali işler

direktörü ve uluslararası global insan kaynakları direktörü olarak Ülkeler Operasyon Direktörü M. G'in yardımcısı olarak görev yaptıkları, davacıların çalıştıkları pozisyon bakımından "işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili yardımcısı" durumunda olduklarından iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacakları açıktır.

3. Açıklanan sebeplerle uyuşmazlığın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesinin 07.07.2021 tarihli ve 2021/830 Esas, 2021/1439 Karar sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

V. KARAR

1. Uyuşmazlığın "uluslararası nitelikteki davalı Şirkette işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili yardımcısı olarak çalışan işçilerin iş güvencesi hükümleri kapsamında bulunduğu" yönündeki İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesinin 07.07.2021 tarihli ve 2021/830 Esas, 2021/1439 Karar sayılı kararı doğrultusunda giderilmesine,

2. Dosyanın talepte bulunan İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine,

3. Karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemelerinin hukuk dairelerine bildirilmesi için Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliğine gönderilmesine,

13.09.2022 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.